

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1

ชัชวาล คำเซ่ง

23 ก.ค. 2547

180233

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2547

ISBN 974-383-479-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษา และแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม ซึ่งเป็น ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับ แนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการวิจัยในครั้งนี้ จึงกราบขอบพระคุณ อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รศ.ดร.คุณวุฒิ คนจลาต และ รศ.เชาว์ มณีวงษ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏนามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่กรุณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือรวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ ข้าราชการครูจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ความดีอันเกิดจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ชัชวาล คำแข่ง

41920064: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหาร/ ประสิทธิภาพของโรงเรียน/ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด

ชัชวาล คำเซ่ง: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1

(RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATORS' CHARACTERISTICS AND
THE EFFECTIVENESS OF PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION IN REGION 1) อ.ที่ปรึกษา: ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, ก.ค.,

สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ค. 88 หน้า. ปี พ.ศ. 2547.

ISBN 974-383-479-6

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
กับประสิทธิผลของโรงเรียน และศึกษาความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจาก
ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 จำนวน 375 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่
คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนด้านความเป็นผู้นำ สามารถทำนาย
ประสิทธิผลของโรงเรียนได้คิดเป็นร้อยละ 21 ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.27 + .35 (X_1)$$

41920064: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;

M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: SCHOOL ADMINISTRATORS' CHARACTERISTICS/

SCHOOL EFFECTIVENESS/ THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION

CHATCHAWAN CAMSENG: RELATIONSHIPS BETWEEN SCHOOL
ADMINISTRATORS' CHARACTERISTICS AND THE EFFECTIVENESS OF PRIMARY
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION IN REGION 1.
THESIS ADVISORS: PRASERT SOMPONGTAM, Ph.D., SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK,
Ed.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 88 P. 2004. ISBN 974-383-479-6

The purposes of this study were to investigate and compare administrators' characteristics, the level of school effectiveness and to find the relationship between school administrators characteristics and primary school effectiveness, as well as to determine the predicted the school effectiveness by using administrators' characteristics as predictive variables. The sample consisted of 375 primary school teachers working in schools under the Office of Provincial Primary Education Region 1. The research instrument used in this study was a set of five – rating scale questionnaire on characteristics of administrators and school effectiveness. The statistical devices in data analysis were standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and step – wise multiple regression.

The results of the study were as follows:

1. Administrators' characteristics, as a whole, and as classified according to each aspect were rated at a high level.
2. School effectiveness, as a whole, and as classified according to each aspect was rated at a high level.
3. Administrators' characteristics were related with school effectiveness with statistical significance at the .05 level.
4. The Administrators' characteristics variables in the aspect of leadership can be used to predict school effectiveness for 21 percent as shown in the following raw equation:

$$\hat{Y} = 2.27 + .35(X_1).$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพการบริหาร การจัดการศึกษาในเขตการศึกษา 1.....	9
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	12
คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	29
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของ โรงเรียน.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก.....	75
ภาคผนวก ข.....	79
ภาคผนวก ค.....	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	40
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของคุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 โดยรวม.....	46
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของคุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านบุคลิกภาพ.....	47
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของคุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	48
5	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของคุณลักษณะของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านความเป็นผู้นำ.....	49
6	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 โดยรวม.....	50
7	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น.....	51
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก.....	52
9	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน.....	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ของประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน..... 54
11	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1..... 55
12	ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1..... 56
13	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1..... 87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. กรอบความคิดในการวิจัย.....	6

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University